MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIM MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR. İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR

# T. C.
# MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
# TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 250 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIM MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR

CİLT: 29 | 10 OCAK 1966 | SAYI: 1380

## MİLLÎ EĞİTİM BAKANI ORHAN DENGİZ'İN MİLLÎ EĞİTİM ÇALIŞMALARI HAKKINDA BASINA VERDİĞİ MESAJ

Millî Eğitimin millî kalkınmamızdaki yeri, Hükümet Programımıza in'ikâs eden millî eğitim politikamızın esasları ve başlıca eğitim meselelerimiz hakkında, 29 Kasım 1965 tarih ve 1383 sayılı Tebliğler Dergisi'nde meslektaşlarıma hitaben yayınladığım bir mesajda, genel olarak bilgi vermiştim. Aynı çerçeve içinde bu defa da, Bakanlık olarak üzerinde önemle durduğumuz bazı konular hakkında basınımızı ve bu yoldan halkımızı aydınlatmağı faydalı buldum.

1 — Türk Millî Eğitimi Temel Görüşü Üzerine Çalışmalar:

Anayasamızda, çeşitli kanunlarda ve programlarımızda ifadesini bulan millî eğitimimizin temel ilke ve amaçları ile, eğitim kurumlarımızda uygulanan müfredat muhtevası arasında fonksiyonel bir bağıntı kurmayı ve böylece muhtevaya, evlâtlarımızın ve toplumumuzun muhtaç olduğu hayatiliği kazandırmayı hedef tutan ve millî eğitim politikamızın dayanağı vazifesini görecek olan temel eğitim görüşümüzün tesbiti yolundaki çalışmalar ve araştırmalar Talim ve Terbiye Kurulumuzca geliştirilmektedir. Bu konuda çeşitli eğitim, bilim ve kültür kurumlarımızın ve yetkili şahsiyetlerin yardım ve işbirliğine önem verilmektedir. Bu kolektif tefekkür ve araştırma sayesinde Millî Eğitimimiz, zamanla zararlı olması muhtemel yabancı etkilerden korunabilme ve istikrarlı bir gelişme düzeyine intikal edebilme gücü kazanacaktır.

2 — İlköğretim Programı ve Yönetmeliği:

Geliştirilmekte olan "İlkokul Program Taslağı"nın, alınmakta bulunan sonuçlara göre, yurt ölçüsünde uygulanması yönündeki çalışmalar devam etmektedir. Bu maksatla uygulayıcılar arasında, özellikle ilköğretim müfettişleri arasında, görüş birliği sağlamak ve tecrübeleri değerlendirmeğe imkân vermek üzere, seminerler tertiplenmektedir.

Ayrıca program taslağı ile ilgili klâvuzlar yayımlanmaktadır. Bu arada ilköğretim çalışmalarını düzenleyen yönetmelik günümüzün ihtiyaçlarına göre, yeniden hazırlanmış ve bu hafta içinde yürürlüğe konmuş bulunmaktadır. Bu yönetmelikle, öğrencilerimizin üst sınıflarda telâfisi mümkün gecikmeler yüzünden sınıfta kalmalarını önleyen, devam ve disiplin meselelerini eğitsel bir anlayış içinde çözen ve öğrencilerin gelişme hızları ve öğrenme güçleri yönünden gösterdikleri farkları değerlendiren daha tesirli tedbirler getirilmiştir.

3 — Yeni Ortaokul Programı:

Ortaokullarımızı, ilkokulun devamı ve orta öğretimin ortak gövdesi niteliğinde gören ve hayata atılacaklar için de ilgi, istidat ve kabiliyetlerine göre meslek öncesi bilgiler kazandıran, bir genel öğretim kurumu olarak düzenleyen, yeni ortaokul programı ile buna paralel yönetmeliklerin hazırlık çalışmaları devam etmektedir. Bu çalışmaların sonu alınınca 1966-1967 öğretim yılından itibaren söz konusu program ve yönetmeliklerin belirli merkezlerde geliştirilmesi, kademeli olarak yeterli bir süre içinde değerlendirilmesi ve yayılması düşünülmektedir.

İdareci ve öğretmenlerin yeni program gereklerine göre yetiştirilmeleri de ayrıca ele alınacaktır. Bununla ilgili olarak öğretmen klavuzları, ders kitapları ve diğer araç ve gereçlerin hazırlanması da, yetkili dairelerle işbirliği halinde, Talim ve Terbiye Dairesince sağlanacaktır.

4 — Lise ve Ortaokullar İmtihan Yönetmeliği:

Halen yürürlükte bulunan lise ve ortaokullar imtihan yönetmeliğinin, uygulamada rastlanan aksaklıklariyle ilgili, bazı maddeleri yeniden ele alınmış ve çeşitli zamanlarda yapılan değişiklikler bir araya getirilerek yönetme-

liğin bütünlüğü sağlanmıştır. Özellikle, ders yılı sonunda yapılan öğretmenler kurulunda, öğrenciler hakkında alınacak kurul kararları, yeni kıstaslara bağlanmış; okul dışından imtihana girenler için yeni hükümler getirilmiş ve Devlet lise ve ortaokul imtihan kâğıtlarının okunmasiyle ilgili hükümler, bütün okullarda birliği sağlamak amaciyle, yeniden düzenlenmiştir.

Ayrıca not ortalamasına göre sınıf geçme sistemiyle ilgili olarak okullardan istenilen imtihan sonuçları üzerinde çalışılmaktadır.

Diğer taraftan, yukarda belirtilen yeni ortaokul müfredat programlarına uygun olarak yeni bir imtihan yönetmeliği hazırlanması çalışmalarına da başlanılmıştır.

5 — Meslekî ve Teknik Öğretim Kurumları:

Erkek ve Kız Teknik öğretim kurumlarını daha seviyeli bir hale getirmek amaciyle, bu okulların öğrenim süreleri ortaokul üzerine üç yıla çıkarılmış bulunmaktadır. Buna uygun olarak Müfredat Programları, ders araç ve gereçleri geliştirilmektedir. Böylece bu müesseselerimiz, çağımızın teknik icaplarına cevap verecek nitelikte elemanlar yetiştirmek suretiyle, toplumumuzda daha fazla rağbet göreceklerdir. Bu arada, uzun yıllar huzursuzluk konusu olan tekniker okullarının durumu, program ve bünyelerinde yapılan değişiklikle, ıslah edilmiş ve mezunlarına yüksek öğrenim görmüş olma hakkı tanınmıştır.

6 — Öğretmen Yetiştiren Kurumlar:

İlerde öğretmenlik için menşe birliğini sağlayıcı ve meslek istikametinde daha yüksek öğrenime geçişi kolaylaştırıcı bir adım olmak üzere, ilk öğretmen okullarımızın öğrenim süresini bir yıl artırmış bulunuyoruz.

Orta öğretimimizin başlıca öğretmen kaynağını teşkil eden ve bir kısım bölümleri üçer yıl olan eğitim enstitülerimizin geri kalan bölümlerinin de üç yıla çıkarılması ele alınmıştır.

7 — Çeşitli Olgunluk İmtihanları Sistemi:

Lise öğrencileriyle her çeşit meslekî ve teknik okullar öğrencilerinden kabiliyetli ve başarılı olanları, tercihan kendi meslekî istikametlerinde, yüksek okul ve üniversitelerimize girebilmelerini sağlamak amaciyle, prensip olarak kabul edilmiş bulunan "Çeşitli Olgunluk İmtihanları Sistemi"nin, yüksek okul ve üniversitelerle işbirliği edilerek, gerçekleştirilmesi hususu çalışma konularımız arasında yer almaktadır.

8 — Devlet Memurları Kanunu ve Öğretmenlik Mesleği:

Memleketimizin en ücra köyündeki ilkokulundan en yüksek dereceli öğretim kurumumuzda görevli olanına kadar bütün öğretmenlerimizin, mesleğin ortak niteliğini teşkil eden değişmez önem ve sorumluluğundan doğan bütünlüğü içinde, sınıflandırılması; Bakanlık olarak üzerinde hassasiyetle durduğumuz bir konudur.

9 — Millî Eğitim Tarihi Araştırmaları:

Türkiyemizde güvenilir kaynaklara ve gerçeklere dayalı genel bir "Millî Eğitim Tarihi"ne duyulan ihtiyaca cevap vermek amaciyle Talim ve Terbiye Dairesine bağlı bir "Millî Eğitim Tarihi Araştırma ve Derleme Bürosu" kurulmuş ve çalışmalara başlanmıştır.

10 — Millî Eğitim Bakanlığı Merkez ve Taşra Teşkilâtının Yeniden Düzenlenmesi:

Millî Eğitim Bakanlığı merkez ve taşra teşkilâtının yeniden düzenlenmesi konusunda bugüne kadar yapılan çeşitli çalışmaları gözden geçirmek ve Bakanlar Kurulu kararı ile Devlet Plânlama Teşkilâtı bünyesinde kurulan "İdareyi ve idari metotları yeniden düzenleme komisyonu" na paralel olarak Bakanlığımızla ilgili çalışmaları yapmak üzere, kurulan Komisyonun faaliyetleri devam etmektedir. Bu çalışmalar millî eğitim hizmetlerinin bugünkü ihtiyaç ve şartlara cevap verecek şekilde yeniden düzenlenmesini sağlıyacak olan bir teşkilât kanunu tasarısının meydana getirilmesi ile sonuçlanacaktır.

Yukardan beri sıraladığım hususlar, büyük millî eğitim dâvamızın çözümlenmesinde, Bakanlıkça üzerinde durulan meselelerden bazılarına ve özellikle Talim ve Terbiye Dairesi çerçevesinde ele alınan konulara temas etmiş bulunmaktadır. Halkımızın bütünü ile eğitimi konusunda amaçlarımızın her yönden gerçekleşmesi, toplumumuzun davalarımıza olan samimi ilgisinin devamına bağlı bulunmaktadır. Bu düşünce ile, Bakanlık olarak, çalışmalarımızın gelişme safhalarından basınımıza zaman zaman bilgi vermeyi ve akislerini değerlendirmeyi verimli bir yol saymaktayım.

Orhan DENGİZ

Millî Eğitim Bakanı

*Talim ve Terbiye Kurulu Kararı:*

TALİM VE TERBİYE DAİRESİ

Karar s. 259 Karar t. 11-12-1965

Konu: İlkokullar yönetmeliği h.

İlköğretim Genel Müdürlüğünün 7-12-1961 gün ve 50530 sayılı teklif yazısı üzerine «İlkokullar Yönetmeliği»nin ilişik örneğine göre kabulü hususunun Bakanlık Makamının onamına sunulması kararlaştı.

*Orhan DENGİZ*

Uygundur.
Millî Eğitim Bakanı

## İLKOKULLAR YÖNETMELİĞİ

## (ESASLAR)

Madde 1 — Devlet tarafından ya da Devlet adına açılan ve yönetilen ya da denetlenen resmî ve özel ilkokullar, mecburî öğrenim çağında bulunan kız ve erkek çocukların eğitim ve öğretimini sağlıyan ilk öğrenim kurumlarıdır.

Madde 2 — İlkokullarda eğitim ve öğretimin amaç ve gerekleri şunlardır:

İlkokul öğrencilerini —İlkokul programında belirtilen amaç ve ilkelerin sınırları içinde— bedence, ruhça, ahlâkça, toplumsal yönden ve insanlık ilişkileri bakımından Türkiye Cumhuriyetine bağlı iyi birer vatandaş olarak yetiştirmektir.

## (BİRİNCİ BÖLÜM)

### Kayıt ve kabul

Madde 3 — İlkokullara, mecburî öğrenim çağında bulunan çocuklar alınır.

Mecburî öğrenim çağı, çocuğun altı yaşını bitirdiği yılın Eylül ayında başlar, ondört yaşını bitirip onbeş yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.

Her veli, vasi ya da aile başkanı mecburî öğrenim çağında bulunan çocuğunu zamanında ilkokula yazdırmakla yükümlüdür. Ancak bunlardan özel eğitime muhtaç olan çocuklar hakkında «Özel Eğitime Muhtaç Çocuklar Yönetmeliği» hükümleri uygulanır.

Madde 4 — Her yıl, Eylül ayı sonuna kadar altı yaşını bitirmiş olanlar, ilkokula kayıt olunurlar. Bunlar ilkokulu bitirinceye kadar ya da onbeş yaşına girdikleri öğretim yılı sonuna kadar okula devam etmek zorundadırlar.

Mecburî öğretim çağını bitirdiği öğretim yılı sonuna kadar ilkokulu bitiremiyen çocukların ilk öğrenimlerini tamamlamak üzere, en çok iki öğretim yılı daha okula devamlarına izin verilir. Bu iki yıllık uzatma sonunda da okulu bitiremiyen çocuklara tasdikname verilerek kayıtları silinir.

Aralık ayı sonuna kadar altı yaşını bitirecek olan çocuklardan kayıt için baş vuranlar, bedence ve zekâca gelişmiş oldukları ve okulda yer bulunduğu takdirde, okula kayıt edilebilirler.

Madde 5 — Mecburî öğrenim çağında olup da yurt dışında bulunanların oturdukları köylerde ya da mahallelerde okul bulunmıyanlardan ve sağlık durumları dolayısiyle okula devam edemiyenlerden özel olarak yetiştirilmiş çocuklar; okulca yapılacak bir sınav ile ve yaş gruplarına göre lâyık oldukları sınıflara ya da ilkokulu bitirme sınavına alınırlar.

Madde 6 — Resmî ya da denkliği kabul edilmiş özel okullardan naklen gelen çocuklar nakil belgelerinde gösterilen sınavsız; denkliği kabul edilmemiş olan özel okullardan gelen çocuklar ise sınav yapılarak yaş ve bilgi durumlarına göre lâyık oldukları sınıfa kabul olunurlar.

Yabancı memleketlerdeki okullara devam etmiş olup Türkiye'ye dönen öğrencilerin öğrenim belgeleri Bakanlıkça incelenerek girebilecekleri sınıflar tesbit olunur.

Madde 7 — Ailesi tarafından özel surette yetiştirilmiş ya da bir ana okuluna devam etmiş olup da Eylül ayı sonuna kadar altı yaşını bitiren çocuklardan beden, ruh ve sosyal gelişmeleri elverişli görülenler sınavla ikinci sınıfa alınabilirler.

Madde 8 — Normal olarak hangi yaştaki çocukların hangi sınıflara alınabilecekleri aşağıda gösterilmiştir:

| | | |
|---|---|---|
| Birinci sınıf | : | 6-9 (Bu yaşları dolduranlar) |
| İkinci sınıf | : | 7-10 (Bu yaşları dolduranlar) |
| Üçüncü sınıf | : | 9-11 (Bu yaşları dolduranlar) |
| Dördüncü sınıf | : | 10-13 (Bu yaşları dolduranlar) |
| Beşinci sınıf | : | 11-14 (Bu yaşları dolduranlar) |

Madde 9 — Mecburî öğrenim çağında olup da okuma yazma bilmiyenler, yaşlarına bakılmaksızın okula alınırlar. Ancak sayıları çok olduğu takdirde açılacak ayrı bir sınıfta ya da kurslarda, özel yönetmeliğine göre yetiştirilirler.

Madde 10 — 5-1-1961 gün ve 222 sayılı Kanunun 48. maddesine göre: her yıl derslere başlamadan en az 15 gün önce, muhtarlar okul müdürleri ile işbirliği yaparak köy ve mahallelerdeki mecburî öğrenim çağında bulunan çocukların künyelerini gösterir üç nüsha çizelge hazırlarlar. Bunlardan bir nüshası okul idaresine, bir nüshası ilköğretim müdürlüğüne verilir, bir nüshası da muhtarlıkta saklanır.

Nüfus hüviyet çüzdanı bulunmıyan ya da henüz nüfus kaydı yaptırılmamış bulunan yahut da nüfusa gerçek yaşlarından küçük ya da büyük yazdırılmış olan çocukların yaşları, çocuklar görülmek suretiyle, okul müdürünün de katılacağı ihtiyar kurullarınca tayin ve tesbit olunur. Bunlar da mecburî öğrenim çağında olanlar çizelgesine yazılırlar.

Buna göre de o yıl okula yazdırılması mecburî olan çocukların veli, vasi ya da aile başkanlarına çocuklarını zamanında okula yazdırmaları hususu duyulur.

Türk vatandaşı kız ve erkek çocuklar ilk öğrenimlerini resmî ya da özel Türk okullarında yapmakla yükümlüdürler.

Madde 11 — İlkokullara kayıt ve kabul, derslerin başlamasından 15 gün önce başlar ve bir ay sürer. Ancak:

a) Velisinin, vasisinin ya da aile başkanının oturma yerinin değişmesi dolayısiyle, çocuğun okulun bulunduğu yere başka bir şehir, kasaba, semt ya da köyden gelmiş olması,

b) Kayıt zamanı geçmiş olsa da bağlı bulunulan millî eğitim müdürünün yazılı emir vermesi halinde, çocuklar okula kayıt ve kabul edilir.

Madde 12 — Kayıt işlemi şöyle yapılır:

a) Veli, çocuğu ile çocuğun nüfus cüzdanını, çiçek aşısı kâğıdını, trahom, frengi, cüzzam ve verem gibi bulaşıcı hastalıkların yaygın bulunduğu yerlerde sağlık raporunu da alarak okul idaresine başvurur.

b) Doktoru olmıyan yer ve köylerde çocuğun okula kaydı için aşı kâğıdı ve sağlık raporu istenmez. Doktor ve sağlık memuru geldiğinde çocukların aşıları ve muayeneleri yaptırılır.

c) Çocuklar, nüfus cüzdanlarındaki kayıtlara uygun bir şekilde okul künye defterine yazılırlar.

d) Öğretim çağında olup da nüfusa kaydedilmemiş, nüfus cüzdanı almamış, gerçek yaşlarından büyük ya da küçük yazılmış çocukların yaşlarının düzeltilmesi, nüfus cüzdanlarının dört ay içinde çıkartılması ve kayıtlarının tamamlanması hususu

velilerine okul idaresince duyurulur. Velinin bu işleri yapmaması halinde okul idaresi durumu ilköğretim müdürlüğüne bildirerek yaş düzeltilmesi ve nüfus cüzdanı alınması işinin tamamlanması isteğinde bulunur.

e) Herhangi bir sebeple öğrenimine ara vermiş ve sonradan okula devamları sağlanmış çocuklar, öğretmenler tarafından yoklanarak yaşlarına ve bilgi seviyelerine göre uygun sınıflara alınırlar.

f) Yabancı uyruğunda bulunanlardan Türk vatandaşlığına kabul işlemini yaptırmakta olanların çocukları, nüfus cüzdanı alınıncaya kadar ikâmet belgelerindeki bilgiye göre, okula geçici olarak kayıt ve kabul edilir.

g) Yabancı uyruklu çocuklar ellerindeki belgelere göre okula kaydedilerek belgede belirtilen sınıfa geçici olarak devam ettirilirler. Ancak bu gibilerin devam etmeleri gereken sınıf, belgeler Bakanlıkça incelendikten sonra, tayin ve tesbit olunur.

## (İKİNCİ BÖLÜM)
## İş ve Tatil Zamanları

Madde 13 — İlkokulların açılma, kapanma, öğretime ara verme süreleri ve günlük çalışma saatleri, bir önceki öğretim yılının Mart ayı içinde bölge özellikleri gözönüne alınarak ilköğretim kurullarınca kararlaştırılır ve ilgililere bildirilir. Olağanüstü sebeplerle değişiklik yapılırsa durum zamanında ilgililere duyurulur.

Madde 14 — İlkokulların yıllık eylemli öğretim süresi köylerde 170, şehir ve kasabalarda 200 günden az olamaz. Sınav günleri eylemli gün sayılmaz. Yarısı resmî tatile rastlıyan günler tam eylemli gün sayılır.

Madde 15 — Yaz tatili, sınavların bitimi tarihinden yeni öğretim yılının başına kadar sürer. Yaz tatili dışındaki tatil günleri şunlardır:

a) Haftanın resmî tatil günleri

b) Cumhuriyet Bayramı (28 Ekim günü öğleden sonra başlar, 30 Ekim günü akşamı biter.)

c) Yılbaşı tatili (31 Aralık öğleden sonra başlar, Ocak ayının birinci günü akşamı biter.)

d) Dinlenme tatili (Şubat ayının birinci günü sabahı başlar 15. günü akşamı biter.)

e) Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı (22 Nisan günü öğleden sonra başlar, 24 Nisan günü akşamı biter.)

f) Bahar bayramı (1 Mayıs günü.)

g) Gençlik ve Spor Bayramı (19 ve 20 Mayıs günleri).

h) 27 Mayıs Hürriyet ve Anayasa Bayramı (26 Mayıs öğleden sonra ve 27 Mayıs günü).

ı) Zafer Bayramı (30 Ağustos günü).

j) Şeker Bayramı (Arife günü öğleden sonra başlamak üzere üç buçuk gün).

k) Kurban Bayramı (Arife günü öğleden sonra başlamak üzere dört buçuk gün).

l) Mahalli kurtuluş bayramı (olan yerlerde birgün)

Madde 16 — Öğretmenlere yaz tatili içinde aralıksız iki ay izin verilir. Bu iki ay dışında kalan tatil zamanlarında, bu yönetmeliğin altıncı bölümünde tesbit edilen esaslara göre, öğretmenler meslekî çalışmalara katılmakla yükümlüdürler.

Tek öğretmenli okullarda görevli öğretmenlerin yaz tatili izinleri; bölge ilköğretim müfettişleri ile ilköğretim müdürleri tarafından okulların iç ve dış tesislerinin korunması, bakımı ve yenilerinin yapımı gözönünde tutularak düzenlenir.

Öğretmenlerin ve okul müdürlerinin yaz ve dinlenme tatili dışında, diğer tatil günlerinden görev yerlerinden ayrılmaları usulüne göre alacakları izine bağlıdır.

Madde 17 — Okul müdürleri ile yardımcıları tatil aylarında, okul işlerini düzene koymak ve ayarlamak şartiyle, sıra ile izinlerini kullanırlar. Okul hiç bir surette idarecisiz bırakılmaz.

Madde 18 — Millî Eğitim Müdürleri ilköğretimin bütün görevlilerine; ilköğretim müdürleri, okul müdürlerine ve ilkokul öğretmenlerine çok lüzumlu hallerde ve bir yılda ikişer günden üç defa izin verebilirler.

İlkokul müdürleri ve öğretmenlere ayni şartlar altında bir yılda toplamı üç günü geçmemek üzere üç defa izin verebilirler. Verilen izinlerle ilgili belgeler, öğretmenin millî eğitim müdürlüğündeki kişisel dosyasında saklanır.

Ancak, millî eğitim müdürleri, ilköğretim müdürleri ve okul müdürleri tarafından verilen izinlerin toplamı bir haftayı geçemez.

Madde 19 — Cumhuriyet Bayramı, Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramının ve orta dereceli okulların bulunmadığı yerlerde 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramının birinci günlerinde ve 27 Mayısta okullarda kutlama törenleri yapılır.

Madde 20 — Çarşamba günleri öğleden sonraları okulca ya da sınıfça yapılacak gezilere, fabrika ve benzeri kurum ziyaretlerine, okuldaki konferans, temsil, müsamere ya da bahçe işlerine, müzik yahut beden eğitimi hareketlerine ayrılır. Bu çalışmalar, mevsim ve diğer şartlar gözönünde bulundurularak okul idaresince ayarlanır.

Çarşamba günü öğleden sonra çalışmaları, mahallin şart ve özelliklerine göre diğer bir günle de değiştirilebilir.

Madde 21 — İlkokullarda haftada 26 saat ders yapılır. Cumartesi ve Çarşamba günleri üçer, diğer günler ise beşer ders yapılır. Normal öğretim yapan okullarda üç ders öğleden önce, iki ders öğleden sonra yapılır. Çift öğretim yapan okullarda bu yönetmeliğin sonuna eklenen günlük çalışma programı uygulanır. (örnek 1 ve2)

Madde 22 — Derslerin başlama ve bitme saatleri bölgenin özelliklerine göre ve ilköğretim müfettişlerinin de düşünceleri alınarak ilçe ilköğretim kurumlarınca tesbit edilir ve ilköğretim kurullarının onayından sonra uygulanır.

Madde 23 — Bir ders kırk dakikadır. Ara paydosları normal olarak 20, öğle paydosları 90 dakikadır. Normal öğretim yapan okullarda günlük ders, teneffüs ve öğle paydosu süresi günde üçbuçuk saatten az olamaz.

Öğrencilerin dersaneye girmek ve dersaneden çıkmak için geçirecekleri zaman paydos zamanından alınır.

## (ÜÇÜNCÜ BÖLÜM)
## Okula Devam

Madde 24 — Her öğrenci velisi, vasisi ya da aile başkanı çocuğunun ilkokula aralıksız devamını sağlamakla ve devamsızlık bir özürden doğuyorsa, bu hususu üç gün içinde okul idaresine bildirmek ve gerekirse bu özürü belgelendirmekle zorunludurlar.

Madde 25 — Okula devam edemiyen öğrencilerin devamına engel olan durumlar, okul idaresi ve müfettişlerce incelenir ve giderilmesine çalışılır.

Okul idareleri devamsız öğrenciler hakkındaki kovuşturmanın her safhasiyle yakından ilgilenirler. Öğrencilerin okula devamları sağlanamazsa durdum ilköğretim müdürlüğü yoluyla bölge ilköğretim kuruluna bildirilir.

Madde 26 — Ailede ölüm, yaralanma, düğün, askere gitme bağ, bahçe ve tarlada tarım, sürüde hastalık savaşı yapılması gibi özürlere dayanılarak bir yıl içinde öğrencilere okul idaresince onbeş günü geçmemek üzere tek tek izin verilebilir.

Madde 27 — 25. Madde gereğince yapılacak teşebbüs ve alınacak tedbirlere rağmen:

a) Çocuğunu okula göndermiyen,

b) Verilen izin süresini geçiren,

c) Geç nakil yaptıran,

d) Okul çevresi dışına çıkarak izini kaybettiren,

e) Çocuğunun devamsızlık durumunu, özürsüz olarak zamanında okul idaresine bildirmiyen,

Öğrenci veli, vasi ya da aile başkanları hemen bölgenin ilköğretim kuruluna bildirilir. Bunlar hakkında kurulca en çok bir hafta içinde gerekli karar alınır.

Hastalık, sel, kar, deprem ve yangın gibi ilköğretim kurullarınca takdir edilecek zorlayıcı sebeplerle okula gelemediği anlaşılan öğrenciler devamsız sayılmaz ve gelmedikleri günler için izinli sayılırlar.

Kurulca özürlü sayılmıyan öğrencilerin veli, vasi ya da aile başkanlarına üç gün içinde çocuklarını okula göndermelerinin gerektiği yazılı olarak ihtar olunur.

Zorlayıcı sebeplerin takdiri hususunda kurulca alınan kararlar hakkında okul idareleri ya da bölge ilköğretim müfettişleri yahut öğrenci, veli, vasi ya da aile başkanları tarafından üç gün içinde yazılı olarak üst kurula itiraz olunabilir.

Üst kurulca, en çok bir hafta içerisinde verilecek kararlar derhal ilgililere duyurulur.

Madde 28 — İlköğretim kurullarınca yapılan ihtar ya da itiraz üzerine üst kurulca verilen red kararına rağmen çocuğunu okula göndermiyen veli vasi ya da aile başkanları hakkında, 5-1-1961 gün ve 222 sayılı Kanunun 56, 57, 58, ve 59. maddeleri hükümlerine göre işlem yapılır.

## (DÖRDÜNCÜ BÖLÜM)
## Eğitim ve Öğretim

Madde 29 — Eğitim ve öğretim ilkokul programında belirtilen esaslara ve Bakanlığın vereceği emirlere uyularak hareket edilir.

Madde 30 — İlkokullarda sınıf öğretmenliği esastır. Aile bilgisi, Dil Bilgisi, Yazı, Resim-İş, Müzik ve Beden Eğitimi dersleri daha yararlı olabilecek durumlarda, başka öğretmenlere verilebilir. Birinci sınıfların tecrübeli öğretmenler tarafından okutulması önemle gözönünde tutulur.

Madde 31 — Dersler önceden hazırlanan bir plâna göre verilir .Her öğretmen, öğretim yılı başında o yıl içinde okutacağı konuları ne zaman ele alacağını ve bunlara ne kadar süre ayıracağını gösteren yıllık bir plân hazırlar.

Birinci devre öğretmenleri, ayrıca, hayat bilgisi konuları ile ilgili bütün öğretim çalışmalarını gösteren ünite plânlarını, ikinci devre öğretmenleri de hergünkü derslerle ilgili konulara ait çalışmaları belirten günlük plânlarını önceden hazırlarlar.

Yıllık ve günlük plânlarla ünite plânları, defterlere ya da kâğıtlara yazılarak özel dosyasında saklanır. Önceden tahmin edilmiyerek ders sırasında ortaya çıkan olaylar dolayısiyle işlenen yada ilerde işlenmesi gereken konular da plânlara yazılır.

Ancak, birleştirilmiş sınıfları idare eden öğretmenler, öğretmenli ve öğretmensiz geçecek dersler için günlük çalışma plânları hazırlar ve uygularlar.

Plânların hazırlanmasına elden geldiği kadar öğrenciler de katılır. Özellikle günlük işlerin plânlanmasına öğrencilerin katılmasına önem verilir.

Madde 32 — İnceleme ve gözlem gezintilerine çıkılmadan ve okul içinde bu türlü çalışmalara başlamadan önce öğrencilere gözlem ve incelemenin niçin ve ne yolda yapılacağı açıklanır ve programı birlikte plânlanır. Konunun, yerinde birlikte incelenmesine lüzum görüldüğü ve imkân bulunduğu durumlarda ders gezintilerine başvurulur. Gezinti sırasında görülenler sınıfça gözden geçirilerek değerlendirilir.

Gözlem ve inceleme gezintilerinin sınıfça yapılmasına imkân bulunmıyan durumlarda ya da öğrencileri bireysel gözlem ve incelemeye alıştırmak amacı ile ayrı ayrı ya da gruplar halinde inceleme ödevleri de verilebilir. Bu ödevler yerine göre birlikte hazırlanan plânlara bağlanır. Ancak, konunun, öğrencilerin kendi kendilerine inceliyebilecekleri seviyede olmasına ve incelemelerin nerede ve nasıl yapılabileceğinin açık olarak belirtilmesine özenilir.

Bireysel gözlem ve inceleme sonuçlariyla, gözlemler ve yazılı raporlar da sınıfça değerlendirilir.

Çocukların bulamıyacakları, göremiyecekleri ve öğrenmede güçlük çekecekleri araştırma ve incelemeler ödev olarak verilmez.

Yapılacak gezilerden önce okul müdürlüğüne bilgi verilir.

Madde 33 — Ders kitapları, öğrencinin ezberlemesi için değil; başka kaynaklardan kazanılan bilgilerin tamamlanmasına ve kontrolüne, öğrenilenlerin tekrar gözden geçirilmesine, karşılaşılan herhangi bir güçlüğün yenilmesine yardım için kullanılır.

Okuma kitapları ise, öğrencilere okuma tekniği ile birlikte okuma zevkini kazandıran, söz dağarcıklarının gelişmesine yardım eden birer araçtır.

Madde 34 — Her okulda bir müze bulunur. Elverişli odası bulunmıyan okullarda ise öğrenci çalışmalarını gösteren köşeler kurulur.

Madde 35 — Yeni bilgiler edinmek ya da kazanılan bilgileri güçlendirmek amaciyle, evde ve sınıfta yapılmak üzere, öğrencilere sözlü, yazılı ya da iş şeklinde ödevler verilir. Ancak:

a) Birinci devre öğrencilerine evde yapılmak üzere yazılı ödev verilmez. Diğer sınıflara verilecek ödevler öğrencileri bir saatten fazla meşgul etmiyecek şekilde düzenlenmelidir.

b) Ödevlerin düzenlenmesinde, öğrencilerin yaş ve bilgi seviyeleri aile ve çevre durumları dikkate alınır. Dikkatsizliğe, üstün körü iş yapmağa ve bu yollarla kötü alışkanlıklar kazanmalarına yol açacak ödevler verilmez.

Metin kopyaları, uzun yazı tekrarlamaları gibi öğrencinin usanmasına, imlâsının ve yazısının bozulmasına yol açacak ödevlerden kaçınılır.

c) Yazılı ödevlerde kâğıt israfına, amaca uygun olmıyan gereksiz süslemelere yer verilmez.

Madde 36 — Öğrencilere verilen ödevler öğretmen tarafından gözden geçirilerek yanlışlar renkli kalemle işaret edilir. Ortak yanlışlar dersanede, öğrencilerle konuşularak birlikte düzeltilir.

Madde 37 — Okul düzenine uymamazlık, devamsızlık, oyunlarda dürüst davranmamak, arkadaşları ile iyi geçinmemek gibi hareketleri görülen öğrencinin bu türlü davranışları üzerinde önemle durularak öğrenciyi intibaksızlığa götüren iç ve dış çevrenin kötü etkileri ile; bedensel, ruhsal ve toplumsal etmenlerin ortadan kaldırılmasına çalışılır. Bunun için, ilkokulda ceza vermemek esas olmalıdır. Ancak, zorunlu hallerde öğrencinin mükâfatlardan, okul içi ortak etkinliklerden yoksun bırakılması gibi eğitici nitelikte bir takım tedbirlerin alınması yoluna gidilebilir.

Öğrencinin okulunun değiştirilmesi tedbirine ,ancak olağanüstü durumlarda ve ayni kasaba ya da şehirde ikinci bir okul varsa, öğretmenler kurulu tarafından verilecek karar ile başvurulabilir.

## (BEŞİNCİ BÖLÜM)
## Sınavlar

Madde 38 — İlkokullarda öğrencilerin okul başarılarının tesbiti konusunda aşağıda belirtildiği şekilde hareket edilir:

a) Birinci ve ikinci sınıflarda öğrencilerin başarısı ve ilerleme durumları, sınıf öğretmenleri tarafından sözlü ve yazılı yoklamalarla sürekli olarak tesbit edilmek, gerekli yetiştirme tedbirleri alınmak, durumları velilerine duyurulmak ve dosyalarına işlenmekle beraber prensip itibariyle bütün öğrencilerin bir üst sınıfa devamları esastır.

Birinci ve ikinci sınıflarda, sınıf seviyesi yönünden herhangi bir konuda çok açık yetersizlikleri ya da gerilikleri görülen öğrencilerin, günlük çalışmalara ek olarak yer verilecek olan çalışmalarla yetiştirilmeleri sınıf öğretmenleri ve okul idarelerince birlikte sağlanır.

b) Üçüncü sınıfta, yukarıda söz konusu edilen nitelikteki sürekli bir değerlendirme sonunda, birinci devredeki temel bilgi ve becerileri kazandıklarına ve genel olarak üst sınıfı başarabileceklerine kanaat getirilen öğrenciler, sınıf geçirilirler. Bu seviyeye ulaşamıyan öğrenciler ise sınıfta bırakılırlar. Bu sınıfta bütünlemeye kalma yoktur.

c) Dördüncü sınıfta öğrenciler, öğretim yılı içinde yapılacak yazılı ve sözlü yoklamalarda gösterecekleri genel başarı durumu gözönüne alınarak üst sınıfa geçirilirler. Genel olarak üst sınıfı başaramıyacaklarına kanaat getirilen öğrenciler sınıfta bırakılırlar. Dördüncü sınıfta da bütünlemeye kalma yoktur.

d) Öğretim yılı sonunda beşinci sınıf öğrencileri «İlkokulu Bitirme Sınavı»na girerler. Bu sınavda başarı gösterenlere «İlkokul Diploması» verilir.

«İlkokulu Bitirme Sınavı» bütün ilkokul öğrenim süresi içinde kazanılan bilgi ve becerilerin yoklanmasını sağlıyacak tarzda ve derslerin bünyesine göre, yazılı, sözlü ve uygulamalı olarak ayırtmanlar önünde yapılır.

Madde 39 — Öğrencilerin başarı ve gelişme dereceleri aşağıdaki notlarla değerlendirilir:

| *Derece* | *Sayı* |
|---|---|
| Pekiyi | 5 |
| İyi | 4 |
| Orta | 3 |
| Zayıf | 2 |
| Pek zayıf | 1 |

Bir dersten «orta»dan aşağı not alan öğrenci o dersten başarısız sayılır. Karnelere, diplomalara ve nakil belgelerine notların yalnız dereceleri yazılır. Ortalamaların hesabında yarım ve yarımdan büyük kesirler tama çıkarılır. Yarımdan küçük kesirler hesaba katılmaz.

Madde 40 — Okulda her öğrencinin bir karnesi bulunur. Öğrencilerin durumlarını velilerine duyurmak için Ocak ve Mayıs ayları sonlarında olmak üzere yılda iki defa karne verilir. Bu karnelerde karnenin verileceği güne kadar olan süre içindeki öğrencinin çalışmasını ve başarısını gösteren değerlendirme sonuçları belirtilir. Her sınıf öğretmeni kendi sınıfındaki öğrencilerin karnelerini kendisi doldurur.

Karnelerde: Öğrencilerin derslerde gösterdikleri başarı dereceleri, temizlik intizam ve davranışları hakkında bilgi ve açıklamalar bulunur. Karneler, sınıf öğretmeni ile ilkokul müdürü tarafından imzalanır. Ayrıca öğrencilerin velilerine gönderilerek imza ettirilir.

Madde 41 — Beşinci sınıf öğrencilerine de Ocak ve Mayıs ayı sonlarında karne verilir. Ancak, bu notların sonucu ne olursa olsun öğrenci «İlkokulu Bitirme Sınavı»na girer.

Madde 42 — «Devam», «intizam», «temizlik», «gidiş» ve «Dış koruma» notları karnelere yazılırsa da bunların sınıf geçmiye etkisi yoktur.

Madde 43 — İlkokulu bitirme sınavı komisyonu: Çok öğretmenli okullarda sınıf öğretmeni ile birlikte üç, tek öğretmenli okullarda okul öğretmeni ile birlikte iki öğretmenden kurulur. Sınavlarda dışardan ayırtman bulunmaz. Not verilirken, ayırtmanlarla sınıf öğretmeni arasında bir anlaşmazlık çıkarsa, ayrı ayrı verilmiş olan notların ortalaması öğrencinin sınav notu olur.

Madde 44 — «İlkokulu Bitirme Sınavı» aşağıdaki derslerden ve karşılarında gösterilen şekilde yapılır.

| | |
|---|---|
| 1 — Türkçe ve Yazı | Sözlü ve yazılı |
| 2 — Türkçe-Coğrafya ve Yurt Bil. | Yazılı |
| 3 — Matematik | Yazılı |
| 4 — Tabiat Bilgisi | Yazılı |
| 5 — Din Bilgisi | Yazılı |
| 6 — Aile Bilgisi | Yazılı ve uygulamalı |
| 7 — Resim-İş | Uygulamalı |
| 8 — Beden Eğitimi | Uygulamalı |
| 9 — Müzik | Uygulamalı |

Madde 45 — «İlkokulu Bitirme Sınavında» grup dersleri notlarının hesaplanmasında grupa giren derslere tek tek not verilip ortalama almak yoluna gidilmez. Öğrencinin, grupa giren derslerdeki genel durumu gözönünde tutulmak suretiyle, tüm olarak değerlendirilir ve tek not verilir.

Madde 46 — «İlkokulu Bitirme Sınavlarında» her dersten üç veya üçten yukarı not alan öğrenciler başarılı sayılır. Üçten aşağı not almış olan öğrencilerin durumu beşinci sınıfta aldıkları kanaat notları ile sınıf öğretmeninin kanaati de dikkate alınarak bir defa daha incelenir ve başarılı sayılıp sayılmamaları hususunda bunlara dayanılarak sınav komisyonunca karar verilir. Bu suretle elde edilen notların ortalaması öğrencinin diploma derecesidir. Böylece, 44. maddede belirtilmiş olan ders ve ders gruplarının beşinden ya da daha fazlasından geçer not alamıyan (üç ten aşağı not alan) öğrenci sınıfta kalır.

Madde 47 — «İlkokulu Bitirme Sınavı»nda dört ya da daha az dersten bütünlemeye kalan öğrencilerin bütünleme sınavları, «İlkokulu Bitirme Sınavı»nın sonuçlanmasından iki hafta sonra yapılır. Bu süre içinde öğrenciler öğretmenleri tarafından yetiştirilirler. Bütünleme sınavında bir dersten dahi üçten aşağı not alan öğrenci sınıfta kalır.

Bütünleme sınavları 43, 44 ve 45. madde hükümlerine uygun olarak yapılır. Bu sınavlarda başarı gösterenlere «İlkokul Diploması» verilir.

Madde 48 — «İlkokulu Bitirme Sınavı»nda başarı elde edemiyen öğrencilerden yaş yönünden mecburî öğrenim çağı dışına çıkmış olanlar ertesi yıl okula devama zorunlu tutulmazlar. Devam etmek isteyenlere, en çok iki öğretim yılı daha okula devam için izin verilir. Bu gibiler, gelecek sınav döneminde, sınava girerler. Başaranlara «İlkokul Diploması» verilir. Bu iki yıllık uzatma sonunda da okulu bitiremiyenlere tasdikname verilir ve kayıtları silinir.

Madde 49 — «İlkokul Diploması»nı sınıf öğretmeni ile okul müdürü imzalar ve millî eğitim müdürleri de onaylar.

Madde 50 — Mecburî ilköğrenim çağını geçirmiş ve ilkokul diplomasını almamış olanlar aşağıda belirtilen esaslara göre dışardan ilkokulu bitirme sınavlarına girebilirler:

a) Bu şekilde sınavlara girmek isteyenler illerde Valiliğe, ilçelerde kaymakamlığa dilekçe ile başvururlar. Kaymakamlığa verilen dilekçeler topluca Valiliğe gönderilir. İstekliler dilekçelerinde sınava girecekleri il ve ilçe merkezlerini belirtirler. millî eğitim müdürlükleri bu dilekçeleri, ilgililerin sınava girmek istedikleri il veya ilçe ilköğretim müdürlüklerine havale ederler.

b) İlköğretim müdürleri, sınava girmek istiyenlerden iki adet vesikalık fotoğraf (Fotoğraflardan biri dilekçesine, diğeri sınava girme belgesine yapıştırılır) ve nüfus kâğıdı örneğini aldıktan sonra ilgililere sınava giriş belgesini verirler.

c) Bu sınavlar her ay sonunda yapılır.

d) Dışardan ilkokulu bitirme diploması almak istiyenlerin sınavları, bir ilköğretim müfettişi, bulunmazsa ilköğretim müdürü ve iki öğretmenden kurulacak bir komisyon tarafından yapılır.

Sınav komisyonuna katılacak öğretmenler, bölge ilköğretim müfettişi tarafından zaman zaman değiştirilerek merkez okulları öğretmenleri arasından seçilir.

e) Dışardan ilkokulu bitirme diploması almak istiyenlerin sınavlarında bu yönetmeliğin «İlkokulu Bitirme Sınavları» hakkındaki hükümleri gözönünde bulundurulur. Sınavlara genel olarak saat 8, 30 da başlanır. Gerekirse sonraki günlerde devam olunur.

Sınavda başarı gösteremiyenler, kabule değer bir özürü bulunur, ve ara da vermezlerse gelecek aylarda, yalnız başarısız sayıldıkları derslerden sınava girebilirler.

f) Sınavlarda başarı gösterenlere «İlkokul Diploması» verilir. Ancak bu diplomaların arkasına «Millî Eğitim Müdürlüğünün ....../......19...... gün ve........ sayılı emirleriyle dışardan diploma alma sınavına girmiştir.» diye yazılır ve bu ilköğretim müdürlüğü tarafından onaylanır.

Dışardan ilkokulu bitirme sınavında başarı gösterenlere verilecek diploma, sınav komisyonu tarafından imza edilir ve millî eğitim müdürlüğünce de onaylanır.

Diplomalar, millî eğitim müdürlüklerinde ve ilköğretim müdürlüklerinde tutulacak özel defterlere yazılır.

Madde 51 — Millî Eğitim Bakanlığınca denkliği tanınmamış özel Türk ve azınlık ilkokulları «İlkokul Diploması» veremezler.

Madde 52 — Bir özür yüzünden «İlkokulu Bitirme Sınavı»na belirli günlerde giremiyecek olanlar sınav başlamadan önce özürlerini okul idaresine yazı ile bildirirler. Okul idaresi bunların özürlerini kabul ederse öğrenci; bu yönetmeliğin 47. maddesinde belirtilen bütünleme sınavına, özür o zamana kadar ortadan kalkmadığı takdirde gelecek yıllarda sınava girer. Özürlerini zamanında bildirmiyenler, özürleri kabul edilmiyenler ya da kabul edilip de sınavlara zamanında girmemiş olanlar ancak gelecek yıllarda sınava girebilirler.

Madde 53 — Diplomasını kaybedenler, kayıplarını gazete ile yayımlıyarak bu gazetenin bir nüshasını bir dilekçeye bağlar ve millî eğitim müdürlüğüne başvururlar. Millî eğitim müdürlüğü dilekçeyi ilgili okula havale ederek incelettirir. İnceleme sonunda diploma sahibinin diplomasiyle başka bir okula yazılmadığı kanısına varılırsa, okul idaresi okuldaki kayda göre ve bir defaya mahsus olmak üzere dilekçenin arkasına diplomanın bir örneğini çıkarır ve bunu «.................. tarihinde kendisine verilmiş olan ............. sayılı diplomasının, diploma defterindeki kayıt örneğidir.» açıklaması ile onaylar. Bu açıklama-

lara dilekçe sahibinin bir fotoğrafı yapıştırılır. Bu örnek millî eğitim müdürlüğünce de onaylandıktan sonra sahibine verilir. Aldıklrau bu örneği de kaybedenler ikinci müracaatlarını doğrudan doğruya Millî Eğitim Bakanlığına yaparlar.

Madde 54 — Bir okuldan diğer bir okula nakleden öğrenciye nakil belgesi verilir. Bu belgeye öğrencinin karnelerine göre okula kaydından itibaren aldığı notlar ve varsa devamsızlıkla ilgili kovuşturma işleminin hangi safhada olduğu yazılır. Nakil belgelerini sınıf öğretmeni ile okul müdürü imzalar.

Madde 55 — Diplomalara ve nakil belgelerine biri genel, diğeri özel olmak üzere iki sayı verilir. Genel sayı okulun açıldığından itibaren diploma ve belge alanların özel sayılar da o yıl içinde verilen diploma ve belgelerin sırasını gösterir. Bu belgeler mürekkeple, kazıntısız ve silintisiz olarak doldurulur.

Madde 56 — Şehir, kasaba, semt ve mahalle değiştirmesi gibi durumlar olmadıkça öğrenciye nakil belgesi verilmez. Nakil belgeleri öğrenciye ve velisine elden verilmeyip gideceği okul müdürünün yazılı isteği üzerine posta ile gönderilir.

## (ALTINCI BÖLÜM)
## Görevler

A — Müdür:

Madde 57 — Okul müdürü, kanun, yönetmelik ve emirlerin sınırları içinde okulun yönetim, eğitim ve öğretim ile ilgili bütün işlerinden; okul bina ve eşyasının korunmasından, iyi kullanılmasından, temizlik ve düzeninden sorumludur. Tek öğretmenli okullarda çalışan öğretmenler müdürlük yetkisini ve sorumluluğunu taşırlar.

Madde 58 — Müdür, eğitim ve öğretimin yönetmelik ve programlara uygun olarak yürütülmesini, öğretmenlerin ve varsa memurların görevlerini gereği gibi yapmalarını izler.

Madde 59 — Bir okula yeni atanan müdür, okulun demirbaş eşya defterini, evrakını, ders araç ve gereçleri ile kitaplarını defterlerine göre eski müdürden ya da yerine bakan kimseden devralır. Devir işleri dört nüsha tutanak ile belgelenir. Müdür böylece devraldığı eşyadan sorumludur. Devir ve teslim tutanaklarının nüshalarından biri devri verende, diğeri ise okul dosyasında saklanır.

Göreve yeni başlıya müdür en çok 15 gün içinde devir ve teslim işlerinin tamamlandığını bildiren yazıyı iki nüsha tutanakla birlikte ilköğretim müdürlüğüne gönderir.

Bir okuldan ayrılan müdür de, yukarıda gösterilen eşya ve evrakı yeni müdüre ya da onun yerine bakacak kimse yahut makama yine tutanak ile devreder.

Madde 60 — Müdür her yıl derslerin başlamasından 15 gün önce okulda bulunur ve öğrenci kayıt kabul işlemini yapar. İlköğretim kurulu kararına göre günlük iş ve haftalık ders çizelgelerini düzenliyerek bunları öğrenci ve öğretmenlerin kolayca görebilecekleri yerlere asar.

Madde 61 — Altı ve daha fazla öğretmeni olan ve öğrenci sayısı 300 ü aşan okulların müdürlerine ve ilköğretim müdürlerine sınıf verilmez. Bunlar ikinci devre sınıflarında haftada en az altı saat ders okuturlar.

Madde 62 — Müdür, derslerin açık kalmamasına dikkat eder. Herhangibir sebeple açık kalan derslere o saatte boş olan öğretmeni gönderir, yoksa kendisi gider ya da yardımcısını görevlendirir. Buna imkân olmıyan durumlarda da öğrencilere ödev vermek ya da diğer sınıflarla birleştirmek gibi çarelerden birine baş vurulur.

Madde 63 — Müdür, bir hafta ya da daha fazla süre ile görevine gelemiyeceği anlaşılan öğretmenin durumunu ilköğretim müdürlüğüne hemen bildirir ve derslerin açık kalmaması için yerine vekil ister ya da uygun birini vekil olarak önerir.

Madde 64 — Müdür, okulundaki öğretmenlerden ve memurlardan görevinde kusurlu gördüklerini önce, sözle uyarır. Bu uyarma etki yapmazsa madde göstererek, durumu yazı ile üst makamlara bildirir.

Madde 65 — Müdür, hergün okulun açılışından kapanma zamanına kadar okulda bulunur. Öğle paydosunda yemek ve dinlenmek için bir saat süre ile okuldan ayrılabilir. Resmî bir görevi yerine getirmek için ya da makûl bir özürü çıktığında yardımcısı yoksa öğretmenlerden birini vekil bırakarak okuldan ayrılabilir.

Madde 66 — Müdür, biri Şubat ayının ilk haftası içinde diğeri öğretim yılı sonunda olmak üzere yılda iki defa ilköğretim müdürlüğüne rajor gönderir. Bu raporların birincisinde; sınıf üzerine öğrenci mevcudunu, öğretimin yıl sonuna kadar tamamlanabilmesi için alınan tedbirleri, gözlem ve inceleme gezilerini, öğretmenlerin çalışmalarını sıra ile belirtir, ve öğretim yılının ikinci yarısı için istekleri varsa onları da yazar.

İkinci raporda; sınıf üzerine öğrenci mevcudunu, beşinci sınıftan diploma alanların sayısını, eğitim ve öğretim çalışmalarında elde edilen sonuçları, öğretmenlerin çalışmalarını, okulun bina, eşya, ders araç ve gereçlerinin durumunu, ders kitapları hakkındaki düşüncelerini bildirir ve gelecek öğretim yılı için isteklerini belirtir.

Madde 67 — Müdür; karneleri, nakil belgelerini ve diplomaları, sınıf öğretmeni ile birlikte imzalar. Diplomalar, millî eğitim müdürlüğünün onayından sonra diploma defterinin ilgili sütunu imzalatılmak suretiyle sahibine verilir.

Madde 68 — Müdür, sınıf ve yoklama defterlerini sık sık gözden geçirerek derslerin gereği gibi yürütülüp yürütülmediğini ve öğrencilerin okula devam durumunu yakından izler.

Madde 69 — Müdür; her yıl okul açılmasından itibaren geçen ilk ayın sonunda okulda mevcut öğrencilerin adı, soyadı, numarasiyle sınıf üzerine listesini, öğrencilerin yıl sonu durumuna göre aldıkları notları ve beşinci sınıf diploma sınavı sonuçlarını, ders notlarını ayrı ayrı göstermek üzere düzenliyeceği çizelgeyi iki nüsha olarak ilköğretim müdürlüğüne gönderir. Bunun bir nüshası millî eğitim müdürlüğünce onaylandıktan sonra okula gönderilir ve okuldaki dosyasında saklanır.

Madde 70 — Öğretmenlerin görevlerini yapmalarını gözetlemek, derslerini denetlemek, öğrencilerin bilgilerini yoklamak, eğitim ve öğretim konuları hakkında zaman zaman öğretmenlerle konuşmak, öğretmenlerin çalışmaları hakkında notlar tutmak, öğretmenlere yol göstermek, eğitim ve öğretimi geliştirmek için gerekli tedbirleri almak, araştırma ve denemeler yapmak (üst makamlardan izin alarak), öğretim yılı başında öğretmen ve velilerin katılmasiyle yeni öğretim yılının çalışmalarını plânlaştırmak ve programlaştırmak, öğretim yılı sonunda eğitim ve öğretim çalışmalarını en ileri yollarla değerlendirmek, okulun çevresi için bir eğitim merkezi durumuna getirilmesine, çalışmak müdürün başlıca görevlerindendir.

Madde 71 — Müdür, okulun hizmetlilerini okul işlerinde gereği gibi çalıştırır, görevini yapmıyanları usulüne göre değiştirir ve yerine yenisini alır.

Madde 72 — Müdür, yukarda belirtilen görevleri ile ilgili olarak aylık plânlar hazırlar ve bunların uygulanışı ile ilgili kayıtları bir deftere yazar.

Madde 73 — İlkokul müdürlüklerine, en az iki yıl başarı ile öğretmenlik ya da bir yıl müdür yardımcılığı yapmış olanlar arasından, Bakanlıkça, usulüne göre atanma yapılır.

İlkokul müdürlerinin birinci derecede bağlı bulundukları makam ilköğretim müdürlüğüdür.

B — Müdür Yardımcısı

Madde 74 — İlkokullara; okulun öğrenci sayısı, okulda normal ya da çift öğretim yapılması, okul müdürünün ayni zamanda ilköğretim müdürü olup olmaması gibi durumlarda, Bakanlıkça tesbit edilen esaslara göre müdür yardımcısı atanabilir.

Madde 75 — Müdür yardımcısı, okul müdürü tarafından öğretim yılı başında yazılı olarak belirtilen görevleri yerine getirir.

Madde 76 — Müdür yardımcısı, okulun defter ve kayıtlarını düzenli bir şekilde tutar.

Madde 77 — Müdür yardımcısı, müdür bulunmadığı zamanlarda müdüre vekâlet eder.

Madde 78 — Müdür yardımcısı haftada en az altı saat ders okutur.

Madde 79 — Müdür yardımcısı okulda rehberlik, öğretim ve eğitim çalışmaları ile sınıf dışı çalışmaları ve yönetim işlerinin gereği gibi yürütülmesinde, müdürden sonra sorumludur.

C — Öğretmenler:

Madde 80 — Öğretmen, okul ile ilgili olarak kendisine düşen eğitim ve öğretim işlerinin iyi ve düzenli bir şekilde yürütülmesi ve öğretmeni bulunduğu sınıf öğrencilerinin her yönden iyi yetişmesi için gerekli tedbirleri alır.

Madde 81 — Öğretmen, sınıfın temizlik ve düzeninden, öğrencilerle ilgili sağlık ve okul-beslenme programlarının uygulanmasından sorumludur.

Madde 82 — Öğretmen, derslerde işlenen konular ile öğrencilerin yaptığı işleri ve verilen ödevleri, dersten sonra kısaca sınıf defterine yazar. Her gün derslerin başlamasından onbeş dakika önce okulda bulunur ve sınıfın temizlik ve devam yoklamasını kendisi yapar.

Madde 83 — İlkokullarda gün nöbetçiliği yoktur. Öğretmenler okulun açık bulunduğu zamanlarda okulda bulunarak öğrencileriyle yakından ilgilenirler.

Öğle paydosunda öğretmenler, yemek ve dinlenme için okuldan ayrılacak olan müdür ve diğer öğretmenlerin yerine nöbetle okulda kalarak öğrencileri gözetirler.

Madde 84 — Öğretmenler, okul idaresinden kendilerine verilen ya da sınıfça sağlanan eşya, ders araç ve gereçleri ve kitapları gereği gibi kullanır ve bunları yıl sonunda okul idaresine olduğu gibi teslim ederler.

Madde 85 — Öğretmenler, müdürün kendilerine vereceği eğitim ve öğretimle ilgili görevleri yaparlar. Gerekirse yönetim işlerinde de yardım ederler.

Madde 86 — Öğretmenler, öğrencilerine verdikleri notlarla, öğrenciler hakkındaki düşüncelerini yazmak üzere bir not defteri tutarlar ve bu deferi istenildiği zaman müdür ve müfettişe ve denetleme yetkisi olan diğer ilgililere gösterirler.

Madde 87 — Öğretmenler, giyim-kuşamlarına özen gösterir ve aşırı derecede süs ve gösterişten sakınırlar.

Madde 88 — Öğretmenler, öğrencilerine karşı davranışlarında anlayışlı, şefkatli, sabırlı olmalı ve ayrı davranışlarda bulunmamalıdırlar.

Madde 89 — Öğretmen ve memurlar, günlük davranış ve yaşayışlarında öğrencilere örnek olurlar.

Madde 90 — Öğretmenler, günlük işleri öğrencilerle birlikte değerlendirirler.

Madde 91 — Öğretmenler, okul aile arasında işbirliğini sağlarlar.

Madde 92 — Hastalık yüzünden dersine giremiyen öğretmenler, durumu ilk günde müdüre bildirmek zorundadırlar.

D —Kurullar:

Madde 93 — Öğretmenler:

a) Öğretim yılı başında,

b) Ocak ayı sonunda,

c) Nisan ayı başında olmak üzere yılda en az üç defa müdürün başkanlığında toplanarak okulun eğitim ve öğretim kolarını gözden geçirirler. Bu toplantılarda, eğitim ve öğretimin geliştirilmesi için çocukların ve çevrenin gerçek ihtiyaçları gözönünde bulundurularak, alınacak gerekli tedbirler birlikte kararlaştırılır. Öğretmen toplantısında tartışılan ve karar altına alınan konular bir deftere sıra ile ve kısaca yazılır. Öğretmen kurulu, ders saatleri dışında toplanır,

Madde 94 — İlkokullarda, okulun durumuna uygun bir rehberlik hizmeti kurulur ve Bakanlıkça bildirilen esaslara göre yürütülür. Küçük okullarda karşılaşılan rehverlik problemleri, öğretmenler tarafından birlikte incelenerek gereken tedbirler alınır. Büyük okullarda rehberlik işleri istekli ve yeterli bir ya da iki öğretmen tarafından kendi sınıflarındaki işlere ket vurmamak üzere yürütülür. Bu öğretmenlerin okulun rehberlik hizmetlerine zaman ayırabilmeleri için okul müdür ve yardımcısının bu öğretmenlerin sınıflarından ders almaları sağlanır.

Madde 95 — 5-1-1961 gün ve 222 sayılı Kanunun 43. maddesine göre ilköğretim müdürleri, okul müdür ve yardımcıları, ilkokul öğretmen ve gezici öğretmenlerinin yaz tatilinde yapacakları meslekî çalışmaları ile ilgili esaslar aşağıda gösterilmiştir:

a) Tatil aylarındaki meslekî çalışmaların amacı; öğretmenlerin bilgi ve görgülerini artırmak, onlara yeni beceriler kazandırmak, eğitim ve öğretimde karşılaşılan problemleri çözmek, çocuğun ve çevrenin ihtiyacına göre plân ve programlar hazırlamak ve uygulamaktır.

b) Bu çalışmalar; öğretmenlerin, öğrencilerin, okulun ve çevrenin ihtiyaçları ve imkânları yönünden belli merkezlerde, bölgelerde kurs, seminer ve kongreler şeklinde olacağı gibi, öğretmenlere araştırma, deneme ve uygulama ödevleri verilmek suretiyle bireysel ya da küçük grup çalışmaları şeklinde de yapılabilir.

c) Türlü şekillerde yapılabilecek olan meslekî çalışmaların amacı konuları, süresi ve örgütlenmesi ilgililer ve ilköğretim kurullarınca önceden belli bir plân ve programa bağlanır.

d) Konuların seçilmesinde, çalışma plân ve programlarının hazırlanmasında öğretmenlerin ilgi, ihtiyaç ve düşüncelerine yer verilir. Konuların tekrarından, uzun ve sıkıcı konuşmalardan sakınılır.

e) Gerek plânlamada, gerekse çalışmalarda, bölge ilköğretim kurulları, bölgede bulunan öğretmen okulları, yüksek okullar, meslekî ve teknik öğretim okulları, tarım, sağlık okulları ve diğer kurumlardaki uzmanlardan yararlanılır.

f) Yaz aylarında yapılacak meslekî çalışmalar, usulüne göre değerlendirilir ve alınan sonuçlar ilköğretim müfettişleri tarafından bir rapor halinde millî eğitim müdürlüğüne gönderilir. Kurs ve seminerler sonunda yapılan değerlendirme ve katılanların başarısı gözönünde bulundurularak verilecek belgelerin bir örneği öğretmenlerin sicil dosyalarına konulur.

## (YEDİNCİ BÖLÜM)

### Kalem İşleri

Madde 96 — Her okulda aşağıda gösterilen dosya, defter ve kayıtlar tutulur:

A — Desimal dosya sistemine göre, ilkokullarda aşağıdaki dosyalar tutulur:

| *Dosya Numarası:* | *Dosyasının Adı:* |
|---|---|
| 000 | Genel işler |
| 0:3 | Öğrenci istatistikleri |
| 100 | Muhasebe işleri |
| 200 | Personel işleri (genel) |
| 243 | İlkokul öğretmenlerinin ve müdürlerinin personel işleri |
| 300 | Eğitim ve öğretim işleri |
| 400 | Yönetim işleri |
| 510 | Öğrencilerin kayıt ve nakil işleri |
| 531.1 | Sınavla ilgili yazılar |
| 531.2 | Sınav not cetvelleri |
| 531.3 | Yıl sonu not defterleri |
| 531.4 | Diploma çizelgeleri ve diploma defteri |
| 540 | Öğrencilerin sağlık işleri |
| 580 | Öğrenci devamsızlığını takip işleri |
| 600 | Kitap işleri |
| 700 | Bina ve onarım işleri |
| 852.1 | Eşya satın alma ve kayıt silme işleri |
| 852.2 | Devir teslim ve yılbaşı sayım liste ve tutanakları |

B — Öğrenci dosyası: Sınıf ve numara sırasına göre tutulacak bu dosyada öğrencinin:

a) Kayıt belgeleri,

b) Karnesi,

c) Nakil belgesi,

d) Sağlık, sosyal ve ruhsal durum kayıtları

e) Velisi ile yapılan yazışmalar ve her türlü belgeler bulunur. (Öğrencinin başka bir okula naklinde, bu dosya gittiği okula gönderilir.)

C — Öğrenci karne kayıt defteri,

D — Öğretmenler sicil defteri,

E — Öğrenci künye defteri

F — Demirbaş eşya defteri (Ayniyat Yönetmeliği hükümlerine göre işlenir.)

G — Kitaplık ve ders aletleri defteri (örgütü geniş olan okullarda)

H — Sınıf, ders ve yoklama defteri,

İ — Gelen ve giden evrak kayıt defteri (desimal sistemine göre )

I — Yıl sonu not defteri

J — Öğretmenler kurulu karar defteri

K— Teftiş raporları dosyası

L — Diploma kayıt defteri,

M — Tebliğler Dergisi kolleksiyonu

N — Öteberi masraflarının ve avans hesaplarının kaydına mahsus defter,

O — Teftiş defteri

## (SEKİZİNCİ BÖLÜM)
## Sosyal Çalışmalar

Madde 97 — Okul, öğrenci için gerçek bir toplumdur. Bu yönden öğrencilerin, yalnız kendilerine verilen dersleri öğrenmekle, bahçede ya da oyun alanında oynamakla yetinen, büyükler tarafından güdülen bir topluluk olmaması, okul içinde kendi güç ve yetenekleri derecesinde ve kendi girişkenlikleri ile de çalışmalarda bulunmaları ve okul hayatına bir aile üyesi gibi istekle katılmaları için gerekli tedbirler alınır. Bunun için aşağıdaki ya da benzeri çalışmalara yer verilir:

a) Sınıfların temizlik ve düzeninin sağlanması hususunda öğrencilere de sorumluluk verilir. Her sınıfta o sınıf öğrencilerinin seçimi ile meydana gelen «temizlik ve düzen gözcüleri» bulunur.

b) Okul eşyalarının korunması için de öğrencilere görevler verilir.

c) Okulda 4. ve 5. sınıf öğrencileri, sınıf öğretmenlerinin yol göstericiliği ile kendi aralarından seçecekleri en az dört üyeli bir «Öğrenci Danışma Kurulu» meydana getirirler.

Bu kurul, öğrenci arasında çıkacak ve okulun düzenini bozacak olayları inceler, önleyici tedbirler alır ve öğrencilere, görgü kurallarına sağlık esaslarına uymaları hususunda yol gösterir.

d) Okulda: Kızılay, Çocuk Esirgeme Kurumlarına yardım, hayvanları ve ağaçları koruma gibi eğitsel kollar kurulur.

e) Yerli ve yabancı diğer okulların öğrencileri ile mektuplaşma karşılıklı kartpostal gönderme, bulunulan yer hakkında bilgiler verilmesi gibi amaçlar ile haberleşme kolları kurulabilir.

f) 4. ve 5. sınıf öğrencilerinden bir grupun okul içinde bir «duvar gazetesi» çıkararak okulun çalışmalarını ve okul dışında öğrenciyi ilgilendiren olayları her hafta bu gazete ile arkadaşlarına haber vermeleri teşvik olunur. Duvar gazetesi sınıf öğrenmenlerinin gözetimi altında hazırlanır.

g) Futbol dışında, öğrenciler yaş ve gelişmelerine uygun oyunlara katılmaya teşvik olunur. Oyunlarda öğrencilerin takım çalışmasında kıskançlık derecesine varmamalarına, birbirlerini kırıcı davranışlardan sakınmalarına dikkat edilir.

Okulda, toplu kır gezintilerine, elden geldiği kadar tatil kamplarının kurulmasına, turistik gezilere ve çalışmalara yer verilir.

h) Kız ve erkek ilişkilerinin normal ve düzenli olmasına dikkat edilir.

ı) Öğrencilerin toplumumuza karşı sevgi ve bağlılıklarının artırılması için özellikle bayram törenlerinden geniş ölçüde yararlanılır.

j) Türk Bayrağına karşı, her uygun durumda, sevgi ve saygı aşılanır. Her ilkokulda haftanın ilk günü sabahleyin ve son günü paydosta yapılacak bayrak törenine okulda bulunan bütün öğretmen ve öğrenciler katılır. Resmi tatil ve bayram günlerinde okula, özel kanununda yazılı durumları ve şartları taşıyan bayrak çekilir.

k) Çevre ve özellikle veliler ile içten bir bağlılık kurulması ve bunun sürdürülmesine özen gösterilir.

l) Öğrencilerin kişisel ve toplumsal gelişmelerini sağlamak, okulla aile arasındaki bağları sağlamlaştırmak ve öğrencilerin ders dışı zamanlarını yararlı ve geliştirici bir şekilde geçirmelerini sağlamak amaciyle okullarda zaman zaman müsamereler ve nezih eğlenceler düzenlenir.

m) Öğrencilerin, oyun etkenliklerinin toplumsal gelişmedeki önemi gözönünde bulundurularak, bu durumlarda öğrenciler arasında iyi insan ve arkadaşlık ilişkilerinin gelişmesine önem verilir.

## (DOKUZUNCU BÖLÜM)
## Okul Binası

Madde 98 — Okul binası, amaca en uygun bir şekilde kullanılır. En iyi havalanan, en bol ışık alan odalar sınıf ve işliklere ayrılır. Odalardan biri müdüre, yeteri kadar odası bulunan okullarda bir oda da öğretmenlere ayrılır. Oda sayısı yeter olmıyan okullarda öğretmenler müdür odasından yararlanırlar.

Madde 99 — Okul binasının iç ve dış kısımlarının temiz tutulmasına ve yıkımdan korunmasına özen gösterilir. Binanın iç ve elden geliyorsa dış kısımları her yıl büyük tatilde badana ettirilir.

Madde 100 — Bol güneş gören odalar açık filizi ya da saman renginde, loş kalan sınıflar da beyaz renkte badana edilir.

Koridorlarda, ders hanelerde duvarın yerden bir metre yükseklikte olan kısmı, duvarın üst kısım rengiyle uyaşabilecek bir tonda tatlı koyu bir boya ile boyanır ve duvarlara süs yapılmaz.

Madde 101 — Her dersanede Atatürkün fotoğrafı ve Türk Bayrağı bulundurulur. 3. 4. sınıflarda öğrencilerin karşısına gelen duvara bezli çıtalı olarak Türkiye haritası da asılır. Dersane duvarlarına, bunlar dışında asılması gerekli ve yararlı görülen levha ve resimler için kotroplâk ve benzeri maddelerden yapılmış bir taban hazırlanarak duvarın zedelenmesi önlenir. Dersanelerde bunun dışında, günlük çalışmalarda her zaman el altında bulundurulması gerekli ders araç ve gereçlerini saklamağa mahsus bir dolap da bulundurulur.

Madde 102 — Öğle yemeklerini okulda yemek zorunda kalan öğrenciler için okulda bir yemek odası ayrılır. Bu odalarda kullanılacak sofra gereçleri, masaları ve diğer araçlar temiz tutulur.

Madde 103 — Binası elverişli olan okullarda en büyük odalardan biri, toplantılar ve müsamereler için kullanılır.

Madde 104 — Okulda her akşam küçük temizlik, haftada bir de büyük temizlik yapılır. Okul camları sürekli olarak temiz tutulur.

Madde 105 — Abtesanelerin temizlenmesine ve susuz kalmamasına özen gösterilir. Abtesane duvarları yazı tutmıyacak tarzda boyatılır. Kız öğrenciler için mutlaka ayrı aptesane tahsis edilir.

Madde 106 — Bahçesi küçük olan okullarda, bahçeden yalnız öğrencilerin gezip oynamaları için yararlanılır. Bahçesi elverişli olan okullarda tarım denemeleri ve çiçek yetiştirilmesi için yerler ayrılır.

Madde 107 — Okulda içme suyu, temizlenmesi kolay, kirlenmesi güç, kapağı sağlam musluklu kaplarda korunur. Kendi özel bardağı olmıyan öğrenciler musluktan avuçları ile su içerler. Ortak maşraba ya da bardak bulundurulmaz.

Madde 108 — Okulun ve dersanelerin tozdan ve çamurdan korunması için giriş yerlerine paspaslar konur. Okulda öğrencilerin çorapla gezmelerine izin verilmez.

Madde 109 — Okulda öğrencilerin palto ve şapkalarını asmaları için uygun yerler, vestiyer olarak kullanılır .

## (ONUNCU BÖLÜM)
## Eşya ve Ders Araçları

Madde 110 — Okulda öğrenci sayısına göre sıra ya da masa bulundurulur. Sıraların iki kişilik, elverişli yerlerde bir kişilik ya da masa olarak yaptırılmasına çalışılır. Sıraların sınıflara yerleştirilmesinde öğrencilerin yaşları ve beden gelişmeleri gözönünde tutulur.

Madde 111 — Yazı tahtalarının yüzeyinin iki metre kareden küçük olmamasına, öğrencilerin boylarına uygun gelecek ve rahatça görülebilecek şekilde çakılmasına, mat renkte olmasına dikkat edilir. Yazı tahtalarının boyaları sık sık yenilenir. Her yazı tahtasının yanında bir tebeşir ve silgi rafı bulunur. Elverişli yerlerde dersanenin yan duvarlarının boydan boya yazı tahtası haline getirilmesi uygun olur.

Madde 112 — Sıralar, masalar ve yazı tahtalarından başka ilkokulda bulunması zorunlu olan eşyalar şunlardır:

a) Okulun adını taşıyan levha (yönetmeliğine göre),

b) Bayrak ve sereni ve iki metre uzunluk ve o oranda genişlikte az olmamak üzere Türk Bayrağı (Kanun ve nizamnamedeki tanımlara uygun),

c) Okul mühürü,

d) Ders zili ya da çanı,

e) Duvar saatı,

f) Termometre (her dersane için ayrı ayrı sağlanamazsa, okulda hiç olmazsa bir tane bulundurulur),

g) Yeteri kadar soba ve teferruatı,

h) Koridorlar için tükrük hokkaları (Bunların içine antiseptik bir maddeli su konur ve bunlar sık sık temizlenir),

ı) Her dersane için bir kağıt kutusu ya da sepeti,

j) Akar suyu olmıyan okullarda kapalı sağlam, temizlenmesi kolay musluklu su kapları ve sırlı, musluklu küpler, elden gelirse süzme düzeni olan kaplar bulundurulur,

k) Müdür ve öğretmen odaları için yeteri kadar yazı masası, sandalye ve evrak dolabı; dersaneler için de masa, sandalye ve dolap bulundurulur.

Madde 113 — Okul salonlarına şu levhalar asılır:

a) Atatürk'ün büyük boyda çerçeveli fotoğrafı,

b) Türk büyüklerinin çerçeveli resimleri,

c) Türk tarihinin büyük varlıkları ile, Türk vatanının önemli yerleriyle ilgili levhalar, Türk anıtlarının resimleri, sanat değeri olan başka resimler.

Madde 114 — İlkokullarda İlkokul Programında gösterilen ders araç ve gereçleri bulundurulur.

Madde 115 — Okul koridor ve salon duvarlarına güzel düşünceler aşılıyacak, güzel yazı ile yazılmış levhalar asılır.

Madde 116 — Ders levhaları ve haritalar, salon ve koridorları süslemek için kullanılmaz.

Madde 117 — İlkokullarda bulundurulması zorunlu olan kitaplar şunlardır:

a) Türkçe sözlük,

b) İmlâ klâvuzu,

c) Anayasa,

d) Tarih ve coğrafya atlasları,

e) İlköğretimle ilgili kanun, tüzük ve yönetmeliklerle, Tebliğler Dergisi,

f) Milli Eğitim Bakanlığınca yayımlanan ilköğretimle ilgili öğretmen meslek kitapları.

Madde 118 — Yoksul öğrencilere okulca kitap, defter, kâğıt, kalem, mürekkep gibi ders araçlarının parasız verilmesi için tedbirler alınır.

Madde 119 — Okulda her dersanede bir sınıf kitaplığının kurulması gereklidir.

## (ONBİRİNCİ BÖLÜM)

### Okulda Sağlık ve Beslenme Çalışmaları ve Hizmetleri

Madde 120 — Öğrencilerin sağlık alışkanlıklarını kazanmaları için okulda her fırsattan yararlanılır. Öğrencilerin dersanelerde otururken ve işliklerde çalışırken bedence düzgün durumda bulunmalarına dikkat edilir. Özellikle okur ve yazarken ve resim yaparken gözlerin kitap ve kâğıda fazla uzak da yakın olmaması üzerinde önemle durulur (normal ölçü 30 santimetredir.) Bu normal ölçü içinde rahatça göremiyenler uzman doktorlara gönderilir ve sonuç çocuğun velisine de bildirilir. Gözlüğe ya da tedaviye ihtiyaç duyulup da yoksullukları yüzünden bunları sağlıyamıyacak durumda olanlara gerekli yardımın yapılması için tedbir alınır. Görme ve işitme arızaları bulunan çocuklar, dersanede durumlarına uygun yerlerde oturtulurlar.

Madde 121 — Dersanelerin ve diğer odaların havaları sık sık değiştirilir. Vasistaslı olan pencerelerin birisi yaz kış açık bulundurulur.

Madde 122 — Ders aralarında ve paydoslarında dersane havasının değiştirilmesi için öğrenciler nöbetle görevlendirilir.

Madde 123 — Kışın dersane ısısının 16 ile 18 dereceden az ya da çok olmamasına dikkat edilir.

Madde 124 — Fazla sıcak ve soğuklarda sağlık ve sosyal yardım müdürlüklerinin Valilik makamlarınca onanacak raporları üzerine okul tatil edilir.

Madde 125 — Öğrencilere dişlerini koruma konusunda sık sık telkinler yapılır. Bu arada diş fırçasının gereği gibi kullanılması öğretilir.

Okulda yapılacak diş muayenelerinde dişleri kusurlu ve hastalıklı görülen çocukların durumu velilerine bildirilir. Bu çocuklardan yoksul olanların tedavileri için gerekli tedbir alınır.

Madde 126 — Öğrencilerin sık sık yıkanmaları ve saçlarını kestirmeleri için gerekli telkinler yapılır. Her sabah yapılacak temizlik yoklamasında vücutlarında başlarında yara görülen çocuklar hemen muayene ettirilir.

Madde 127 — Bulaşıcı hastalık geçiren öğrenciler bulaşma tehlikesi kalmadığı hakkında doktor raporu getirmedikçe okula kabul olunmazlar. Doktor olmıyan yerlerde hastanın iyi olmasından itibaren, geçirilen hastalığın bulaşma devresinde belirli süre geçmeden öğrenci okula alınamaz.

Madde 128 — Okulda, içinde aşağıda gösterilen maddeler bulunan bir ecza dolabı bulundurulur:

a) Cam kapaklı ve renkli şişe içinde tertürdiyot ve oksijen (küçük sıyrıntı, çizik gibi yaralara sürülür.)

b) Cam kapaklı, renkli şişe içinde amonyak (Arı, karınca v. b. gibi böceklerin soktukları yerlere sürülür.)

c) Camkapaklı ve şeffaf şişe içinde eter (bayılma olaylarında koklatılmak suretiyle kullanılır.)

d) Bir miktar saf ispirto:

e) Bir kaç paket gazlı bez ve idrofil pamuk.

Bunlardan başka iyi bir tıbbi termometre ile kullanışlı cımbız, boğaz muayeneleri için bir (Abisselange) ve tıbbi bir makas bulundurulur. Bunlar, gerektiğinde hemen kullanılabilecek şekilde temiz ve düzenli bulundurulur.

Madde 129 — Okulda 128. maddede gösterilenlerden başka ilâç bulundurulmaz ve öğrencilere verilmez. Yalnız sıtma mücadelesinde, uzmanların tavsiyesine göre kinin verilir.

Madde 130 — Her üç ayda bir öğrencilerin boy ve ağırlıkları ölçülerek sonuçlar sağlık karnelerine geçirilir. Önemli değişiklikler velilerine haber verilir, ve gerekli tedbir alınır.

Elden gelen yerlerde öğrenciler yılda en az bir defa doktor muayenesinden geçirilerek muayene sonuçları öğrencilerin sağlık karnelerine yazılır.

Madde 131 — 2287 sayılı Kanunun 9. maddesi ve 5-1-1961 gün ve 222 sayılı Kanunun hükümlerine göre hazırlanmış olan bu yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 132 — Bu yönetmelik hükümlerini Milli Eğitim Bakanı yürütür.

(Örnek 1)

ÇİFT ÖĞRETİM YAPAN OKULLARIN CUMARTESİNDEN BAŞKA GÜNLERDE TÂBİ OLACAKLARI VAKİT ÇİZELGESİ

| *I. Öğleden evvel* | *Saat* | *Dakika* | *Saat* | *Dakika* |
|---|---|---|---|---|
| Temizlik yoklaması | 8 | 45 | 9 | — |
| Birinci ders | 9 | — | 9 | 40 |
| Teneffüs | 9 | 40 | 9 | 50 |
| İkinci ders | 9 | 50 | 10 | 30 |
| Teneffüs | 10 | 30 | 10 | 40 |
| Üçüncü ders | 10 | 40 | 11 | 20 |
| Teneffüs | 11 | 20 | 11 | 30 |
| Dördüncü ders | 11 | 30 | 12 | 10 |

| *II. Öğleden sonra* | *Saat* | *Dakika* | *Saat* | *Dakika* |
|---|---|---|---|---|
| Temizlik yoklaması | 12 | 25 | 12 | 40 |
| Birinci ders | 12 | 40 | 13 | 20 |
| Teneffüs | 13 | 20 | 13 | 30 |
| İkinci ders | 13 | 30 | 14 | 10 |
| Teneffüs | 14 | 10 | 14 | 20 |
| Üçüncü ders | 14 | 20 | 15 | — |
| Teneffüs | 15 | — | 15 | 10 |
| Dördüncü ders | 15 | 10 | 15 | 50 |

ÇİFT ÖĞRETİM YAPAN OKULLARIN CUMARTESİ GÜNLERİ TÂBİ OLACAKLARI VAKİT ÇİZELGESİ

| *I. Grup* | *Saat* | *Dakika* | *Saat* | *Dakika* |
|---|---|---|---|---|
| Birinci ders | 8 | 30 | 9 | 10 |
| Teneffüs | 9 | 10 | 9 | 15 |
| İkinci ders | 9 | 15 | 9 | 55 |
| Teneffüs | 9 | 55 | 10 | — |
| Üçüncü ders | 10 | — | 10 | 40 |

| *II. Grup* | *Saat* | *Dakika* | *Saat* | *Dakika* |
|---|---|---|---|---|
| Birinci ders | 10 | 50 | 11 | 30 |
| Teneffüs | 11 | 30 | 11 | 35 |
| İkinci ders | 11 | 35 | 12 | 15 |
| Teneffüs | 12 | 15 | 12 | 20 |
| Üçüncü ders | 12 | 20 | 13 | — |

*Not: Yukardaki çizelge 1 Kasım'dan - 1 Mart'a kadar olan süre içinde uygulanır.*

(Örnek 2)

ÇİFT ÖĞRETİM YAPAN OKULLARIN ÇARŞAMBA VE CUMARTESİNDEN BAŞKA GÜNLERDE TÂBİ OLACAKLARI VAKİT ÇİZELGESİ

| *I. Öğleden önce* | *Saat* | *Dakika* | *Saat* | *Dakika* |
|---|---|---|---|---|
| Temizlik yoklaması | 8 | 30 | 8 | 40 |
| Birinci ders | 8 | 40 | 9 | 20 |
| Teneffüs | 9 | 20 | 9 | 30 |
| İkinci ders | 9 | 30 | 10 | 10 |
| Teneffüs | 10 | 10 | 10 | 20 |
| Üçüncü ders | 10 | 20 | 11 | 00 |
| Teneffüs | 11 | 00 | 11 | 15 |
| Dördüncü ders | 11 | 15 | 11 | 55 |
| Teneffüs | 11 | 55 | 12 | 05 |
| Beşinci ders | 12 | 05 | 12 | 45 |

| *II. Öğleden sonra* | *Saat* | *Dakika* | *Saat* | *Dakika* |
|---|---|---|---|---|
| Temizlik yoklaması | 13 | — | 13 | 10 |
| Birinci ders | 13 | 10 | 13 | 50 |
| Teneffüs | 13 | 50 | 14 | — |
| İkinci ders | 14 | — | 14 | 40 |
| Teneffüs | 14 | 40 | 14 | 50 |
| Üçüncü ders | 14 | 50 | 15 | 30 |
| Teneffüs | 15 | 30 | 15 | 45 |
| Dördüncü ders | 15 | 45 | 16 | 25 |
| Teneffüs | 16 | 25 | 16 | 35 |
| Beşinci ders | 16 | 35 | 17 | 15 |

ÇİFT ÖĞRETİM YAPAN OKULLARIN ÇARŞAMBA VE CUMARTESİ GÜNLERİ TÂBİ OLACAKLARI VAKİT ÇİZELGESİ

| *I. Grup* | *Saat* | *Dakika* | *Saat* | *Dakika* |
|---|---|---|---|---|
| Birinci ders | 8 | 30 | 9 | 10 |
| Teneffüs | 9 | 10 | 9 | 15 |
| İkinci ders | 9 | 15 | 9 | 55 |
| Teneffüs | 9 | 55 | 10 | — |
| Üçüncü ders | 10 | — | 10 | 40 |

| *II. Grup* | *Saat* | *Dakika* | *Saat* | *Dakika* |
|---|---|---|---|---|
| Birinci ders | 10 | 50 | 11 | 30 |
| Teneffüs | 11 | 30 | 11 | 35 |
| İkinci ders | 11 | 35 | 12 | 15 |
| Teneffüs | 12 | 15 | 12 | 20 |
| Üçüncü ders | 12 | 20 | 13 | — |

*Not: Yukardaki çizelge öğretim yılı başından Ekim sonuna ve 1 Mart'tan öğretim yılı sonuna kadar olan süre içinde uygulanır.*

## TALİM VE TERBİYE DAİRESİ

## İLKOKULLARDA SINIF GEÇME VE OKUL BİTİRME İLE İLGİLİ DEĞERLENDİRMEDE GÖZÖNÜNDE BULUNDURULACAK HUSUSLAR HAKKINDA AÇIKLAMA

1 — İlkokullar Yönetmeliğinin 38. maddesinin (a) fıkrasında birinci ve ikinci sınıf öğrencilerinin prensip itibariyle bir üst sınıfa devamlarının esas olduğu belirtilmiştir.

Buna göre birinci ve ikinci sınıf öğrenimi süresince, öğrencilerin öğrenme güçlerinin sınırı içinde yaşdaşları ile birlikte yetiştirilmeleri için gerekli her türlü tedbirler alınacak ve sınıf tekrarlaması yoluna gidilmiyecektir.

Bu tutum: Mecburî öğrenim çağına giren öğrenciler arasında öğrenme hızı ve okul başarısı açısından önemli bireysel farkların bulunduğu ilkesine bağlanmaktadır. Bunun sonucu olarak birinci sınıfa alınan çocuklardan bir kısmı; hayat bilgisi, okuma-yazma ve aritmetik gibi konularda o sınıf seviyesinde kendilerinden beklenen başarıyı zamanında sağlıyabilir. Diğer bir kısmı ise bu yeterliğe fazla bir zamanda ulaşabilecektir. Buna karşılık, bu yeterliği birinci gruptan da daha kısa bir zaman içinde sağlıyanlar bulunacaktır.

Bu farklılıklar bir yandan öğrenme yetenekleri yönünden, her çocuğun birbirinden farklı oluşundan, diğer yandan da bedeni arızalar ya da aile çevresinin yetersizliklerinden ileri gelmekte olabilir.

Buna göre ilkokulun birinci devresindeki eğitim ve öğretimle, okul başarısının değerlendirilmesinde şu tedbirlere başvurulmalıdır:

a) Çevrelerinde, Türkçeden başka dillerin konuşulması dolayısiyle, Türkçeyi yeteri kadar öğrenememiş olan birinci sınıf öğrencilerine, öğretim yılının başından itibaren en az iki ya da üç ay süre ile, bu sınıf programının uygulanması için gerekli olan Türkçeyi konuşma yeterliğinin kazandırılmasına çalışılmalıdır. Ana sınıfları bulunan ilkokullarda, Türkçenin ilkokullara hazırlık olarak öğretiminde bu hususa önemle yer verilmelidir.

Bu sınıflardaki öğrencilerin çoğunluğu Türkçeyi konuşma yönünden yeterli duruma geldikten sonra birinci sınıfın öğretim programının uygulanmasına geçilmelidir. Yeni yönetmelikte ilkokulun birinci devresi bir bütün olarak ele alındığına göre Türkçe öğretimi yüzünden gecikecek olan birinci sınıf programının üst sınıflarda ya sınıf programları içinde ya da ek çalışmalarla telâfisi cihetine gidilmelidir.

b) Birinci devre sınıflarının öğretim programlarının uygulanmasında, başarıdaki farklılıkları karşılıyabilmek için çalışmalar öğretim konularına göre seviye grupları meydana getirilerek yürütülmelidir. Örneğin: Birinci veya ikinci sınıflarda okuma ve yazma ya da aritmetikten öğrenciler eriştikleri başarı seviyesine göre en az üç gruba ayrılarak yetiştirilebilirler. Bu gruplardan birincisi sınıfının seviyesine erişmiş olanlar, ikincisi sınıf seviyesinin üstünde olanlar, üçüncüsü de sınıf seviyesinin altında kalanların grubu olarak düzenlenebilir. Bu durumda bir öğrenci zayıf ya da kuvvetli olduğu taraflarına göre grup değiştirebilmelidir.

Özellikle birleştirilmiş sınıflarda sınıf durumu gözönünde tutulmadan bu türlü gruplaştırmalardan yararlanılmalıdır.

c) Okul başarısında sınıfının seviyesinin altında gözüken öğrencilerin bu durumlarının nedenleri araştırılmalı; özellikle görme, işitme ve benzeri zorluklar, aileden gelen bozucu etkiler giderilmeye çalışılmalıdır.

ç) Yönetmelikte de belirtildiği gibi öğrenci başarısı yazılı ve sözlü yoklamalarla sürekli olarak değerlendirilmeli ve ailelerine de bu hususta muntazaman bilgi verilmelidir.

d) Öğrencilerin okul durumlarının değerlendirilmesinde yalnız derslerdeki başarı durumlarına işaret etmekle yetinmemeli; öğrencilerin devam durumu, okula karşı ilgisi, arkadaşlık ilişkileri ve sosyal olgunluğu, düzen ve okul disiplini karşısındaki durumu, özel başarıları ve yetenekleri gibi hususlara da yer verilmeli ve öğrencilerin bu durumları ailelerine de duyurulmalıdır.

e) Sınıf çerçevesi içinde alınan bütün tedbirlere rağmen

başarı seviyeleri bulundukları sınıfın hayli altında görülen öğrencilere ders saaatleri dışında özel yardımlar yapmak için gerekli ek tedbirler alınmalıdır.

Bunlar arasından özel eğitime muhtaç olanlar varsa, bunlar için özel yönetmeliğine göre yetiştirici tedbirlerin sağlanması cihetine gidilmelidir.

2 — Yönetmeliğin 38. maddesinin (b) fıkrasında ise üçüncü sınıfın sonuna kadar yetiştirilip, durumları devamlı olarak değerlendirilmiş olan öğrenciler, bir üst sınıfı başarabilecek yeterliğe erişmiş olup olmadıkları sınıf öğretmenlerince değerlendirilecek ve ilkokulun birinci devresindeki temel bilgi ve beceriler bakımından genel olarak bir üst sınıfı başarabileceklerine kanaat getirilenler sınıf geçeceklerdir.

Ancak, bu değerlendirmede bütünleme söz konusu olmadığına göre üst sınıfı başarma konusunda öğrencinin genel durumu gözönünde bulundurulmalı, bir yukarı sınıfta da kısa süre içinde kolayca telâfi edilebicek sınırlı bilgi ve beceri eksikleri yüzünden öğrenciye tekrar ettirmek yoluna gidilmemelidir. Şu cihet bir defa daha tekrar edilmelidir ki, bu değerlendirmede, üçüncü sınıf sonunda birtakım şekilci sınavlar yapılması söz konusu değildir. Burada önemli olan husus öğrencinin geçen üç yıl içindeki gelişme ve başarıda eriştiği genel seviyenin sınıf öğretmeni tarafından saptanmasıdır.

3 — Dördüncü sınıftan beşinci sınıfa geçişte de bütünleme yoktur ve bu sınıfta da aynen üçüncü sınıfta olduğu gibi, öğrencinin genel durumu gözönünde bulundurulmalı; beşinci sınıfta kısa bir süre içinde tamamlanabilmesi mümkün olabilecek sınırlı bilgi ve beceri eksiklikleri yüzünden öğrenciye sınıf tekrar ettirmek yoluna gidilmemelidir.

4 — İlkokulu bitirme sınavlarının düzenlenip uygulanmasında da aşağıdaki hususlar önemle gözönünde bulundurulmalıdır:

a) İlkokulu bitirmede sözlü sınavların yetersizliği ve güvensizliği gözönünde bulundurularak, uygulamalı olarak yapılması gereken birkaç ders dışında sınavların yazılı olması usulü kabul edilmiştir.

b) Bitirme sınavları soruları sınavlardan birkaç gün önce öğretmen tarafından, birden çok beşinci sınıfı bulunan okullarda ise bu okulların beşinci sınıf öğretmenleri tarafından birlikte, hazırlanmalıdır.

Hazırlanan sorular sınavdan en az bir saat önce sınav komisyonu tarafından gözden geçirilmeli ve son şekli verilmelidir. Sorular ya çoğaltılarak öğrencilere sınav başında dağıtılmalı ya da tahtaya okunaklı bir şekilde yazılmalıdır. Cevaplandırmaya geçilmeden önce de, sorular sınıf öğretmeni tarafından öğrencilere bir defa daha okunmalıdır.

c) Öğrencilerin bu okul basamağında okuma-anlama ve yazma bakımından erişebilecekleri seviye gözönünde tutularak, sınav sorularının genellikle kısa cevaplarla karşılanabilecek, mümkün olduğu kadar çok sorulu ve kolay anlaşılır şekilde düzenlenmesi yoluna gidilmelidir. Bu bakımdan sınav soruları herbir ders için (10) dan aşağı olmayacak şekilde ayarlanmadıdır.

ç) Bitirme sınavları sorularının düzenlenişinde, soruların büyük çoğunluğunun yalnız belirli bir konu ya da ünite ile ilişkili olmamasına dikkat edilmeli, genel bir başlıktan ibaret olan sorulardan kaçınılmalı ve bütün konuların önemleri oranında sorularda temsil edilmesi sağlanmalıdır.

d) Sınav Komisyonu, soruların doğru cevaplarını önceden yazılı olarak saptamalı; her soruya verilen not ağırlığını önceden kararlaştırmalıdır. Not ağırlığı sınavdan önce öğrencilere de duyurulmalıdır.

e) Bitirme sınavlarının mümkün olduğu kadar öğrencilerin alışık oldukları, sınıfın günlük çalışma havası içinde yapılmasına önem verilmeli; yersiz ve yararsız birtakım heyecan ve gerginliklere sürükleyecek şekilciliklerden kaçınılmalıdır.

f) Sınav kâğıtları sınav komisyonu tarafından ve birlikte okunmalıdır. İlk okumada başarısız görülen sınav kâğıtları ikinci bir defa daha gözden geçirilmelidir.

g) İlkokulu bitirme sınavlarında bir ders ya da ders grubundan üç veya üçten yukarı not almış olan öğrenci başarılı sayılır.

Üçten aşağı not almış olan öğrencilerin durumu, beşinci sınıfta aldıkları kanaat notlariyle sınıf öğretmeninin kanaatı da alınmak suretiyle bir defa gözden geçirilmelidir. Sınav Komisyonunca yapılan bu inceleme sonucunda öğrencinin başarılı sayılıp sayılmayacağına karar verilir. Komisyonca başarılı sayılanların diploma notu üç olarak saptanır.

h) İlkokulu bitirme sınavlarında en çok dört dersten başarısızlığa uğrayanlar bütünlemeye bırakılır. Bitirme sınavlarının sonuçlanmasından sonraki iki hafta içinde, okul müdürünün düzenliyeceği bir yetiştirme programı çerçevesine göre, öğretmenler bütünlemeye kalan öğrencileri zayıf oldukları dersler ve konularda yetiştirirler. Yetiştirme çalışmaları günde üç saatten az olmamalıdır.

ı) Bütünleme sınavlarının düzenlenmesi ve değerlendirilmesinde de bitirme sınavları hakkında yukarda açıklanan esaslar aynen gözönünde bulundurulmalıdır. Ancak öğrencinin bütünleme sınavında aldığı not esastır. Bütünlemede bir dersten dahi üçten aşağı not alan öğrenci sınıfta kalır.

i) Dışardan ilkokulu bitirme sınavına girenlerin sınavları, bütünleme sınavlarının tabi olduğu şartlara göre yürütülmelidir.

BU DERGİDEKİ KANUNLAR. KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

| | | | | |
|---|---|---|---|---|
| 1 | 12 | 23 | 34 | 45 |
| 2 | 13 | 24 | 35 | 46 |
| 3 | 14 | 25 | 36 | 47 |
| 4 | 15 | 26 | 37 | 48 |
| 5 | 16 | 27 | 38 | 49 |
| 6 | 17 | 28 | 39 | 50 |
| 7 | 18 | 29 | 40 | 51 |
| 8 | 19 | 30 | 41 | 52 |
| 9 | 20 | 31 | 42 | 53 |
| 10 | 21 | 32 | 43 | 54 |
| 11 | 22 | 33 | 44 | 55 |

ANKARA — MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ